

Ve věci volby obecního zaměstnance na Slovensku není instanční rozhodnutí okresního úřadu rozhodnutím konečným, nýbrž je proti němu přípustné odvolání k zemskému úřadu. — Důvody jsou stejné, jako v nálezu Boh A 10.667/33, ve kterém šlo o spor stran služebních příjmů obecního úředníka na Slovensku. (Nález z 18. XI. 1935, č. 19.615/35.)

Rozhodovati o žádosti stran výplaty úroků schovacích poplatků z rezervního fondu sirotčí pokladny přísluší za platnosti zákona č. 326/1922 krajským soudům a to se schválením ministra spravedlnosti. — Podle ustanovení § 5 zák. čl. XXI : 1901 musí býti z rezervních fondů sirotčích pokladen, jež vzniknou podle schválené roční bilance těchto pokladen, ona část výtěžku (vlastní úroky rezervních fondů manipulační a schvalovací poplatky a manipulační přebytek), která není vázána pro jiné účely, použita na opatrovnické útraty opuštěných dětí dotčených žup, měst neb obcí. Paragraf 298 zák. článku XX : 1877 zařazený v jeho IX. oddíle, ustanovoval, že opatření v příčině rezervního fondu sirotčí pokladny a úroků z něho činí municipální výbor, resp. v městech se zřízeným magistrátem jejich zastupitelstvo se schválením ministerstva vnitra. Tato rozhodovací kompetence municipálních výborů a městských zastupitelstev byla § 32 vládn. nař. č. 326/22 Sb., vydaného k provedení zákona o prozatímní úpravě poručnické a opatrovnické agendy na Slovensku a Podkarpatské Rusi č. 246/22 Sb. přenesena na poručenské (sirotčí) úřady II. stolice, zřízené v sídle sborového soudu I. stolice (sedrie) pro jeho obvod (§ 2 č. 2. tohoto zákona). Působnost, kterou vykonávaly mimo opravné řízení tyto poručenské (sirotčí) úřady II. stolice, přešla pak ode dne účinnosti zákona ze dne 19. června 1931 č. 100, t. j. ode dne 1. listopadu 1931 (srov. § 61), podle § 56 odst. 3. tohoto zákona na krajské soudy. Za platnosti zákona č. 326/1922 byl tedy podle jeho § 56 odst. 3. o žádosti o výplatu částky rezervního fondu kompetentním rozhodovati příslušný krajský soud; avšak nikoli samostatně, poněvadž podle § 298 zák. čl. XX : 1877, který nebyl zrušen zák. č. 100/1931 Sb. (viz § 57 odst. 3., kde mezi zrušenými ustanoveními tento § 298 uveden není), orgány v tomto § 298 jmenované, jejichž kompetence přešla na krajské soudy, nerozhodovaly samostatně, nýbrž se schválením ministerstva vnitra. Tato schvalovací kompetence ministerstva vnitra přešla pak na ministra spravedlnosti podle § 56 odst. 5. zák. č. 100/1931 Sb., kde se stanoví, že působnost v poručenských a opatrovnických věcech, vyhrazená v zák. čl. XX : 1877 o úpravě poručenských a opatrovnických věcí a v ustanoveních pozdějších ministrů vnitra, náleží ministru spravedlnosti. Podle této normy přísluší tedy také schvalovací kompetence, kterou vykonával podle § 298 zák. čl. XX : 1877 dříve ministr vnitra, nyní ministru spravedlnosti, takže rozhodování o opatřeních v tomto paragrafu uvedených děje se t. zv. úhrnným aktem obou uvedených orgánů, t. j. usnesením příslušného krajského soudu, schváleným ministrem spravedlnosti. Teprve tímto schválením stává se takové rozhodnutí perfektním a právně účinným. (Nález z 30. XI. 1935, čís. 19.944/35.)

Hliadka advokátov.

Dr. Eudovít E m e r y, advokát, Bratislava:

Niekoľko poznámok k prednáške p. senátneho prezidenta Dra Drbohlava, konanej dňa 25. m. m. v Právnickej Jednote na tema »Návrh zákona o Najvyššom Správnom Súde.«

Účelom návrhu je oblahčiť prácu Najvyššieho Správneho Súdu obmedzením právneho postupu, t. j. podviazať nezdravé zjavy v našej administratíve bez odstránenia základných príčin ešte nepriaznivejším obmedzením právnej pomoci.

Tie isté zjavy preťaženia vyskytujú sa v každom obore správy a protivilo by sa účelnosti riešiť otázku preťaženia na pr. stavebných úradov všeobecným zákazom podaní alebo Ministerstva vnútra tým, že by sa zakázalo obciam vynášať rozhodnutia, ktoré podliehajú schváleniu ministerstva.

Reforma mala by byť prevedené predovšetkým v zákonodarstve. Nemaly by sa vydávať zákony rozvláčne s možnosťou niekoľkých výkladov v štýle známych rakúskych kaučukových paragrafov ale s krátkym jednoduchým a jasným textom a predovšetkým by sa malo zabrániť tomu, aby sa zastaralé rakúske zákony jednoducho prekladali a aby tento zlý preklad dostal punc nového československého zákona.

Ďalšou veľkou vadou je okolnosť, že pre právne teritorium predtým rakúske platia iné zákonné ustanovenia ako pre Slovensko. Pochádza veru z toho premiera ťažkosti pre našu administratívu a hlavne pre Najvyšší Správny súd. Dva právne systémy sťažujú riešenie otázok administratívneho práva. Jestvujú predpisy, ktoré boli prevzaté z rakúskeho právneho systému a platia iba v zemiach historických a existujú zas také, ktoré platia iba na Slovensku. Miesto toho, aby sa tieto dve právne oblasti sblížily vydávačeskoslovenské zákonodarstvo nadpočet výnimočných zákonov a nariadení s tisícami paragrafov, ktoré ešte len zväčšujú rozdiely medzi platiacimi zákonmi a v takej miere zafažujú prácu administratívy, že vybavenie súrnych životných otázok trvá roky, ba sú prípady, že desaťročia. Tá istá matéria na pr. ktorá pre zeme historické je upravená v niekoľkých paragrafoch zákona č. 74/1919 na Slovensku je upravená najmenej 50 zákonmi a vládnyimi nariadeniami. Avšak ani toto množstvo zákonov neprispelo k tomu, aby sa táto úprava vyrovnala jednoduchej a dobrej úprave v horeuvedenom zákone, zato však zapríčiňuje na stá a stá sťažnosti k Najvyššiemu Správneému Súdu.

Zákon, ktorý by konečne po 17 rokoch jednotne upravil domovskú príslušnosť, mal za následok nepomerne menej sťažností k Najvyššiemu Správneému Súdu.

Pôsobnosť Najv. Spr. Súdu nielen že by nemala byť obmedzená, ale naopak bolo by veľmi potrebné, aby bola rozšírená. Tým že práca Najv. Spr. Súdu je viazaná na formality, že mu náleží iba právo kasačné a nemá možnosti konštatovať materiálnu pravdu, stáva sa že tá istá záležitosť dostáva sa k súdnemu prejednaniu aj trikrát, po každý raz sa musí znovu preštudovať a vybaviť, takže uplynú dlhé roky než sa záležitosť definitívne skoncuje. Nemá smyslu viazať autoritu a vážnosť najvyšších úradov iba k formalitám a zabraňovať, aby vynikajúci právnici mohli po dôkladnom preskúmaní prípadu vyniesť rozhodnutia, ktoré by potom viazaly i správne úrady. Konečne malo by byť úradovanie zjednodušené a účelnejšie usmernené. Uľahčilo by sa úradom, úradníci by mali viac času zapodievať sa s meritorným vybavovaním a bolo by menej dôvodov k sťažnostiam. Keby si na pr. okresný úrad v Gelnici chcel vyžiadať doklady od stránky, malo by sa tak stať poštou a nie zdĺhavou cestou, ktorá vedie cez Krajský úrad k okresnému úradu v susedstve Gelnice a konečne k stránke a tou istou cestou sa vracia.

Na čo sú ale najkrajšie ustanovizne na ochranu práva a spravodlivosti, keď vo skutočnosti zlyhávajú? Pre tie prípady, v ktorých úrady podania alebo odvolania jednoducho nevybavia, nieto žiadnej možnosti k náprave. Tu by bolo vskutku na mieste nasledovať príkladu novorakúskeho, ktoré poskytuje poškodenej stránke právo na sťažnosť v tom prípade, ak jej úrad nevybaví záležitosť do 6 mesiacov. U nás právo toto nahradzuje protekcia politickej strany, ale i táto v mnohých prípadoch zlyháva.

Zvýšenie poplatkov treba zamietnúť, ako nedemokratické. Už nutnosť advokátskeho zastúpenia sťažuje jednoduchému človekovi podanie sťažnosti. Zvýšením poplatkov stalo by sa právo na sťažnosť privilegiom zámožných osôb a podnikov. Penzistovi s mesačnou penziou 400 Kč bol by poplatok 100 Kč za hárok nadpomer vysokým a skoro nezaplateľným, kým pre veľkú banku nepadá vôbec na váhu. Miesto obmedzenia sťažnostného práva bolo by o veľa užitočnejšie uplatňovať kvalifikačné pravidlá služobnej pragmatiky na tých úradníkoch, ktorí sa vedome alebo z nedbalosti dopúšťajú porušenia zákona a zapríčiňujú úplne opodstatnené sťažnosti. Už za dnešného stavu musí zvíťazivšia strana znášať trovy správneho pokračovania, počítajúc v to i pokračovanie pred Najv. Spr.

Súdom, teda tie trovy, ktoré ona nezapríčinila, ale štát resp. príslušný úrad. Rozhodne nemožno povedať, že by to bolo správne a spravodlivé riešenie. Či má byť teraz zvýšením trov pokračovania zväčšený trest za domáhanie sa spravodlivosti?

Hliadka sudcov.

Dr. Alex. Roth, sudca, Nitra:

Majú verejnotoárske trovy dražebné nárok na prednostné uspokojenie?

Pred riešením tejto otázky objasníme si a) právny stav platný do vydania zákona 1/1933(exekučná novela), b) právny stav vyvolaný citovanou novelou, c) potom sa pokúsme zaujať stanovisko k vytknutej otázke a d) vôbec k otázke spôsobu hradenia trov verejného notára.

I. Do vydania exek. novely 1/1933 platil o verejnotoárskych trovách, vyskytnuvších sa pri dražbe vecí nemovitých, predpis § 189. bod a) exek. zákona LX. z roku 1881. Tento určoval, aby boli uhradené pred všetkými hypot. veriteľmi trovy exekventa a pripojených veriteľov spojené s uverejnením a výkonom dražby. Trovy uverejnenia boli najmä trovy inzertné, trovy výkonu dražby boli najmä trovy verejnotoárske a trovy intervenujúcich právnych zástupcov.

Vzhľadom na veľkú preťaženosť nielen zemedelského, ale i živnostenského a mestského majetku nemovitého, prihlásilo sa k dražbe mnoho veriteľov. Prednostnými trovami týchto veriteľov, ďalej prednostnými nárokmi finančného eráru a jemu na roveň postavených verejnoprávných korporácií (obcí) a sociálnych ústavov (na pr. nemocenských poisťovní) bol vyčerpaný u menších dražieb skoro celý výťažok, u stredných dražieb prevažná časť výťažku. Na hyp. veriteľov sa dostaly iba skromné zbytky. Okrem prvého veriteľa zostali obyčajne ostatní úplne neuspokojení, na dlžníka sa nedostalo ničoho a neuspokojení veriteľa boli rušivou prekážkou hospodárskej rekreácie a finančnej nezávislosti dlžníka.

II. Čs. zákonodárca, vychádzavší zo sociálnych úvah, aby prednostnými trovami dražebnými nebola skonzumovaná prevažná časť výťažku a keď sa už predáva majetok dlžníka, aby došlo uspokojenia čo najviac veriteľov, novelizoval citovaný § 189 ex. zákona § 4. bod 10. zák. čl. 1/1933. Odstránil diferenciáciu medzi dražebnými a exekučnými trovami, zaviedol jednotné trovy exekučné, odhal im nárok na prednostné uspokojenie a ustanovil, že majú byť veriteľovi nahradené v rovnakom poradí, aké má jeho vymáhaná pohľadávka intabulovaná. Nárok na prednostné hradenie ponechal výslovne len kolkovým trovám rozvrhového (poradového) pojednávania, trovám kurátora pre neznámych veriteľov (nie pre neznámeho dlžníka, lebo trovy kurátora tohoto sú exekučnými trovami vymáhajúceho veriteľa!), ďalej trovám a odmene vnúteného správcu. Z tohoto výpočtu a z výš spomenutého pozitívneho predpisu o poradí trov veriteľa, vychádza na javo, že trovy verejnotoárske netvoria žiadne zvlášť privilegované trovy dražebné a že ich nemožno ani intervenujúcemu verejnému notárovi prednostne vradiť (v nedostatku pozitívneho predpisu právneho), ale že ich nemožno ani exekventovi prednostne triediť. Exekvent má ich ustálené medzi svojimi trovami, má ich triedené v poradí svojej intabulovanej pohľadávky a má ich verejnému notárovi vyplatiť.

III. Ponevác i dnes platí zákon č. 1/1933, odpoveď na otázku, ktorú sme si položili, zneje záporne: verejnotoárske trovy dražebné nemajú nároku na prednostné triedenie.

IV. Čo má však nastať vtedy, keď veriteľ (vymáhajúci) dostane síce určené verejnotoárske trovy, neobdrží ich však efektívne, lebo výťažok dražby na ne už nestačí?! Každý zasvätený vie, že je to dnes veľmi častý prípad. Má odopreť vyplatiť verejného notára? Alebo má ho vyplatiť a tak svoju stratu ešte zväčšovať?